

Tanya Kadiyska, Elena Blazheva, Mariana Savova (Scientific Information Centre Bulgarian Encyclopedia, BAS) Encyclopedia Sofia, Sofia, Trud Publishing House, 2017. ISBN 978-954-398-492-3

ABSTRACT

Encyclopedia Sofia is the first specialized encyclopedia dedicated to the capital city of Bulgaria. It has been designed for the guests of Sofia and the curious Sofianites who wish to learn more about their city. This bilingual coloured edition includes, in alphabetical order, 450 units: articles, thematic surveys on nature, historic and cultural development of the city, walks along the emblematic streets, boulevards and squares of Sofia. Selected information aims at making popular the history and culture of Sofia, one of the oldest cities in Europe. It is rich of curious historic facts and is complemented by abundant illustrative material – about 700 photographs, maps and charts.

Таня Кадийска, Елена Блажева, Мариана Савова
(Научноинформационен център “Българска енциклопедия”, БАН)
Енциклопедия София, София, КК “Труд”, 2017. ISBN 978-954-398-492-3

АНОТАЦИЯ

Енциклопедия „София“ е първата специализирана енциклопедия, посветена на столицата на България. Предназначена е за гостите на София и за любознателните софиянци, които искат да научат повече за своя град. Двуетичното цветно издание включва 450 азбучни статии, тематични обзори за природата, историческото и културното развитие на града, разходки из знакови софийски улици, булеварди и площади. Подбраната информация има за цел да популяризира историята и културата на София, един от най-старите градове в Европа. Тя е наситена с любопитни исторически факти и е допълнена с богат илюстративен материал – около 700 снимки, карти и схеми.

Енциклопедия „София“ започва с обширен **обзор**, който заема почти една четвърт от книгата и разглежда природната среда, проследява историята на града, акцентира на важни събития от миналото, на развитието, изграждането и днешното състояние на управлението, обществения и духовен живот на София и региона. Заглавието му (СОФИЯ – ПЪТ ВЪВ ВРЕМЕТО) отразява стремежът да се проследи хилядолетното развитие на града до днес. Очертани са етапите от развитието на София – от неолита и първите поселения на територията му, през разцвета на антична Сердика и превръщането ѝ в процъфтяващ град, българският Средец и последвалия упадък по време на османското владичество, възкръсването на София за нов живот като столица на България и устремното ѝ развитие в първите десетилетия след Освобождението. Изтъкната е заслугата на значими исторически личности и държавни институции. Отражена е ролята на София в историята и културата на страната ни, духовната значимост на манастирите на Софийската Мала Света гора и многобройните храмове в София през Средновековието, софийските светци, загинали за христовата вяра, дарителите, просветната роля на Софийската книжовна школа и първите училища, зараждането на първите културни институции в страната и първите културни прояви.

Втората част – основната, е класическа енциклопедия с азбучно подредени статии. Стремежът на авторите беше да се събере на едно място цялото богатство от информация за столицата ни, но заложеният обем от един том ограничи броя на статиите до 450, както и размера им. Наложил се доста прецизен преглед на словниците, за да не се пропусне нищо важно за сметка на непопулярни или незначителни обекти и събития. Включени са азбучни статии за планини, реки, софийски квартали и населени места в Столична община, стопански обекти и транспортни съоръжения, паркове, градини, спортни зали и стадиони, висши училища, театри и музеи, фестивали и др. национални и международни събития в областта на музиката, театъра, спорта. Обхванати са културните ценности (материални и нематериални, недвижими и движими), които са носители на историческата памет на София, свързани са с националната идентичност, имат научна или културна стойност. Като задължителна категория са определени културните ценности с национално и световно значение.

София – един от най-старите градове в Европа, и районът има с какво да се гордеят. В Списъка на световното наследство са Боянската църква, като недвижима културна ценност, и автентичните песни на Бистришките баби – част от нематериалното световно културно наследство.

Поради ограничения обем в енциклопедията не са предвидени самостоятелни биографични статии за личности – българи и чужденци, допринесли за превръщането на София в модерен град, за утвърждаването ѝ като административен, стопански, просветен и научен център на страната, средище на изкуството и културата. Използван е принципът на т.нар. скрити биографични статии – за някои от лицата се споменава в текста за конкретно събитие или обект. Който се интересува от връзката на дадено лице със София може да ползва показалеца на личните имена в края на енциклопедията, който препраща към съответните статии. Разбира се, много личности са останали неспоменати, поради ограничения обем. Единствено кметовете на София от избирането ѝ за столица на Княжество България до днес – общо 57 на брой, са изредени в отделна таблица. Всички те имат приност, по-голям или по-малък, за благоустрояването на града и превръщането му в модерна европейска столица.

Третата част – РАЗХОДКА ИЗ СОФИЯ, запознава със знакови софийски булеварди, улици и площади, които дават облика на града и допринасят за неповторимата му атмосфера. В различните периоди от развитието на София те променят архитектурата и характера си, добиват популярност или отстъпват пред новите градски пространства. Повечето от улиците и площадите са проектирани в края на 19 век, по време на бързото урбанизиране на София и превръщането ѝ в модерен град, но има и такива, които водят началото си от античността и Средновековието. Представена е историята на улицата, археологическите находки под уличната настилка, както и съвременното състояние – представителни частни и обществени сгради, градини, паркове, скулптурни и архитектурни паметници, за повечето от които има самостоятелни статии в азбучната част. И тук подборът е доста прецизен, като сме се ограничили в историческия център на града.

За улесняване на търсенето на английски език в края е публикуван показалец на заглавията на статиите на английски.

Автори на енциклопедията са Таня Кадийска, Елена Блажева и Мариана Савова – колектив от „Българска енциклопедия“ при БАН. Научни консултанти са Снежана Горянова (археология, Национален археологически институт с музей при БАН), доц. д-р арх. Валентина Върбанова (архитектура, РИМ – София), Марияна Маринова (история, РИМ – София), Лили Големинова (музика, „Радио София“, направление „Музика“) и Светла Бенева (сценични изкуства, театровед). Използваната информация е подбрана от фонда на Научноинформационния център „Българска енциклопедия“ при БАН, издания за София, научни публикации и архивни документи. Взети са под внимание и най-новите археологически разкрития на територията на София, някои от които съществено променят досегашни представи за столицата ни. В подготовката на изданието са ползвани материали и консултации от Националния археологически музей, Регионалния исторически музей – София и други културни институции, Държавния архив и Научния архив на БАН. Следвайки традициите в издаването на енциклопедична литература, авторите поднасят информацията прецизно, обективно, в научнопопулярен стил. Статиите са наситени с любопитни исторически факти и са допълнени с богат илюстративен материал (около 700 илюстрации, карти, схеми). Използвани са илюстрации от архивите на НИЦ „Българска енциклопедия“, Книгоиздателска къща „Труд“, Българска телеграфна агенция, Национален

археологически музей при БАН, Национален антропологичен музей при БАН, вестник „24 часа“, авторски снимки, интернет сайтовете „Стара София“, „Планините на България“ и др.